QUÈ FEM?

CADA DIVENDRES GRATIS AMB LA VANGUARDIA DEL 23 AL 29 SETEMBRE, 2005

i a més a més...

Club avantatges i ofertes per a subscriptors i lectors

set dies
La Festa de la Mercè

cinema
'El método', ara a la pantalla gran

música
Kiko Veneno estrena disc

noctàmbuls
Nou 'look' del Sutton

Van Morrison
Tota una vida de música, al Liceu

+ Barceloneta
Passejada pel nucli antic del barri

TU FAS HALLOWEEN '05
TU FAS PortAventura

ESCAPADES UN VIATGE EN ELS TRENS MÉS ORIGINALS

Morrison presenta al Liceu el disc 'Magic Time', que va publicar el maig passat

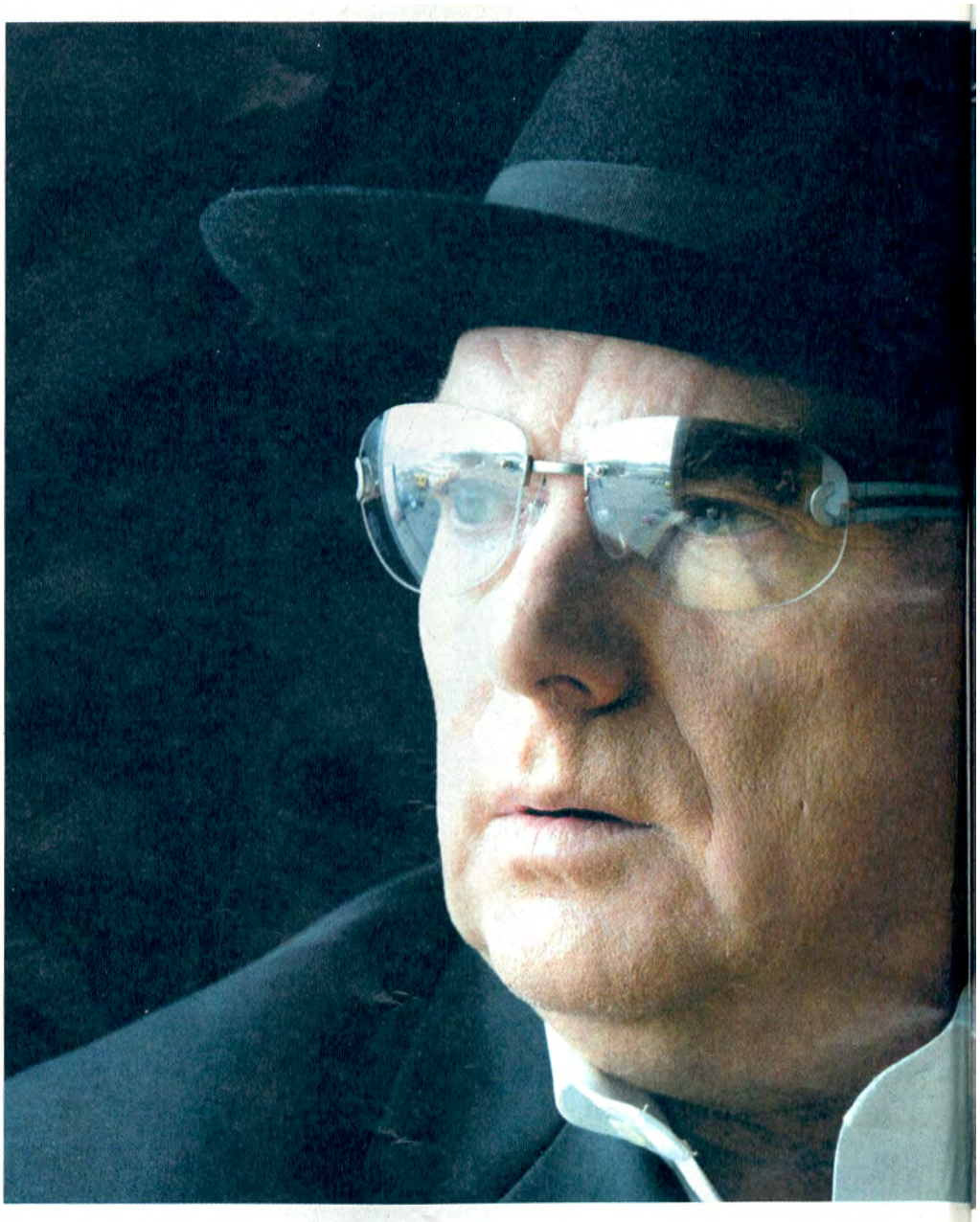

Abans de Barcelona, Morrison ha actuat també a Gal·les i Anglaterra, i després de la visita a la Ciutat Comtal actuarà a Lisboa el dia 4. Dos dies més tard tocarà al Carré Theatre d'Amsterdam, on ja han penjat el cartell d'entrades exhaurides.

A Barcelona, en aquesta ocasió, l'artista presenta el seu últim treball discogràfic, *Magic Time*, que es va publicar el maig passat a través del seu propi segell, Exile Music Recordings, i Polydor Records.

Un nou disc: L'àlbum conté dotze cançons, deu de les quals són composicions originals de Van Morrison. Les altres dues són versions clàssiques de jazz, "This Love of Mine" i "Lonely and Blue". El disc marca la continuació de l'anterior, *What's Wrong With This Picture?* (2003), que va editar el reconegut segell de jazz Blue Note, i de *Down the Road* (2002). A més, per coincidències temporals, marca el quarantè aniversari dels seus primers èxits amb la primera banda amb què va repercutir en l'audiència de l'època: Them.

El disc continua la línia marcada pels seus predecessors. Blues, folk, soul i rythm & blues amb ritmes intensos i amb balades malenconioses conformen el cos del treball. Cal esmentar que a la cançó "Celtic New Year" hi participa el seu

més enllà del concert...

Ampliar els coneixements sobre la figura i obra de Van Morrison no ha de ser cap problema, atesa l'extensa informació biogràfica i bibliogràfica que ha generat al llarg dels anys. Aquí n'hi ha una petita mostra per començar.

A INTERNET Per primer cop en la seva carrera, el cantant estrena web oficial, *www.vanmorrison.com*. S'hi poden trobar les informacions més actuals i la discografia i es poden comprar els seus diferents discos. No és gaire extensa per ser oficial, i per disposar d'un ampli volum d'informació cal visitar *www.vanhispano.tk*. A partir d'aquesta adreça es disposa d'uns excellents enllaços amb pàgines molt interessants.

BIBLIOGRAFIA Van Morrison és un dels artistes que més pàgines ha fet escriure a la crítica, la premsa especialitzada i els estudiosos de la música. De les obres més recents destaca *Viaje a Caledonia* (2004), de Miguel López i Isabel López, editat a Espanya per Fundamentos. Són 384 pàgines i 52 fotografies, 16 de les quals inèdites (*www.viajeacaledonia.com*). Un altre llibre interessant és el de Johnny Rogan, *Van Morrison: No surrender* (2005), publicat al Canadà per Random House. Rogan ja n'havia escrit un altre amb el títol *Van Morrison*, el 1984. Una de les primeres obres publicades és *Into the music*, de Ritchie Yorke, editat el 1975 a Londres per Charisma Books.

UNA REVISTA PRÒPIA *Wavelength* és el nom d'un disc publicat el 1978, però també el títol escollit per a una revista no oficial dedicada a Van Morrison, que s'edita al Regne Unit. Apareix tres cops l'any i parla de tot el que és d'interès en el món musical i personal de l'artista. La subscripció és d'uns 32 euros i entre els elements d'interès que conté cal tenir en compte l'anàlisi de tots els concerts (*www.wavelengthltd.co.uk*).

IMATGE ENREGISTRADA Qualsevol actuació de Van Morrison és digna de contemplar-la i cal no perdre's l'oportunitat encara que sigui en vídeo o DVD. Una de les aparicions enregistrades més interessants és la de l'irlandès a la pel·lícula de Martin Scorsese *The Last Waltz* (1978). El film és l'enregistrament del concert d'acomiadament del grup The Band, tota una llegenda que en diferents etapes va acompanyar Bob Dylan. A més de Morrison i el grup, cal gaudir de Dylan, Neil Young, Joni Mitchell, Eric Clapton, Dr. John i Emmylou Harris, entre d'altres. Recentment s'ha reeditat en DVD i és un document únic.

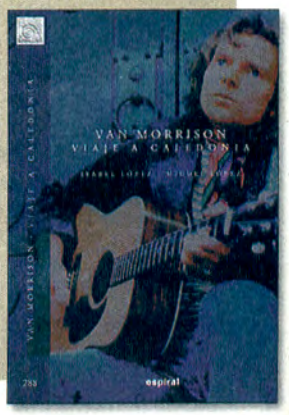

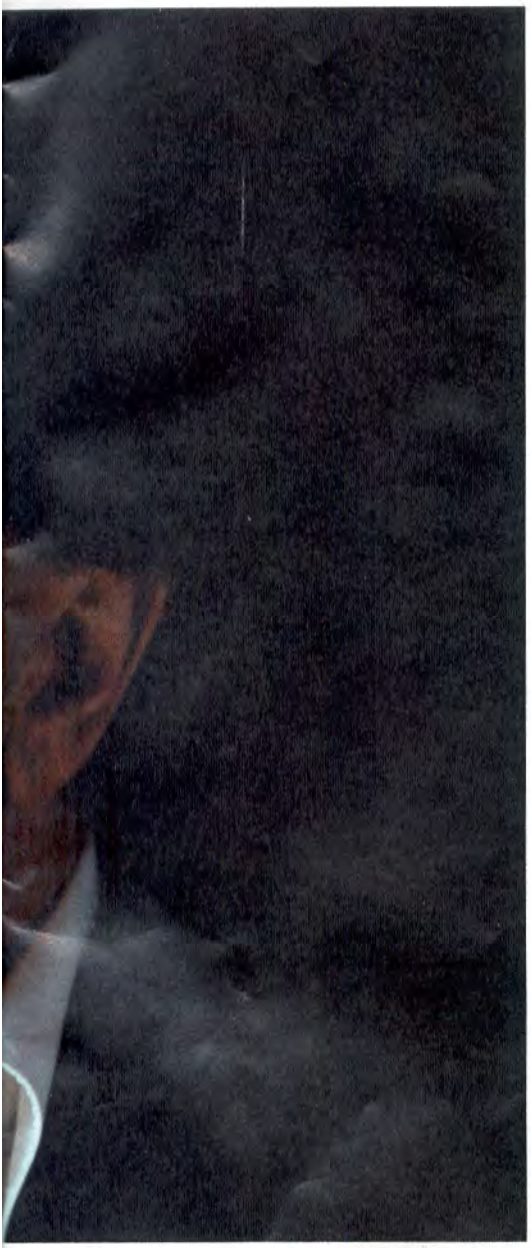

VAN MORRISON EN XIFRES

68 El cantautor irlandès ha actuat a Espanya un total de 68 vegades des de l'any 1988, més de vint anys després que comencés a ser una figura interessant dins el panorama musical de mitjans dels 60. Com moltes altres coses a Espanya, la música llavors arribava amb molt de retard.

9 Barcelona ha estat una de les principals ciutats de l'Estat on Morrison ha actuat més vegades. Amb les dues noves actuacions del Gran Teatre del Liceu, seran 11 concerts. La primera vegada va ser el 30 de juliol del 1989 al Parc de la Ciutadella i l'última al Palau Sant Jordi el 6 de novembre del 2003. Els concerts no s'allarguen més de dues hores.

35 El prolífic cantautor ha publicat, amb diferents discogràfiques, un total de 35 discos oficials, als quals s'haurien d'afegir diferents recopilacions, singles, col·laboracions amb altres artistes i una multitud de discos pirates o *bootlegs*.

17 Amb només 17 anys, el jove Van Morrison va compondre per al seu grup de llavors, Them, la cançó "Gloria", un tema clàssic de la seva discografia que desprèn desvergonyiment i rebel·lia juvenil.

2 La cèlebre revista *New Musical Express*, el 1985, va publicar els resultats d'una enquesta entre crítics musicals per escollir els 100 millors discos del segle XX. El mític *Astral Weeks* (1968) va ocupar la segona posició.

40 Amb el darrer disc *Magic Time*, Van Morrison "celebra" 40 anys de feina i d'art al voltant de la música. El disc inclou un total de dotze cançons ben escollides. L'autor acostuma a compondre i gravar més del compte per després escollir les que li resulten més adequades. Tot un sibarita.

amic i compatriota illenc Paddy Maloney, dels Chieftains, i en què sembla recuperar una mica l'entorn musical que es respira al seu país.

ALGUNES CURIOSITATS

Durant aquestes dues nits, s'espera que el *Lleó de Belfast* faci un concert en consonància amb el de Sant Sebastià del 27 de juliol passat. Però coneixent el personatge pot ser que tot canviï. Mai se sap, amb aquest cantautor, què pot passar. En aquella actuació va ocupar l'escenari durant una hora i vint minuts, una durada normal per a un artista que no passa de l'hora i mitja. Però, si els astres es posen en conjunció, podria allargar-se tot el que consideri adient, com ha passat en alguna ocasió al llarg de la seva carrera. Si algú no l'ha vist mai cal que sàpiga que també podria presenciar alguna recriminació als músics perquè no surten les coses tal com espera.

Músics i cançons: Entre els músics que escortaran Morrison hi haurà els mateixos que a la gira actual, és a dir, Mark T Jordan als teclats, Ned Edwars a la guitarra, David Hayes al baix, Bobby Ruggiero a la bateria, Matt Holland tocant la trompeta i Martin Winning traient notes del saxo. I no oblideu que el mestre també acostuma a tocar aquest últim, la guitarra i l'harmònica.

Al concert de Sant Sebastià va intercalar peces clàssiques i actuals. Va començar amb "This Love of Mine" i va tocar clàssics com "Moondance", a més de peces dels darrers treballs, com "Back on Top". El final de festa el podrien protagonitzar dos dels seus històrics estendards, "Brown Eyed Girl" i "Gloria".

TALENT CREATIU

Descriure la figura musical de Van Morrison és tot un repte per a aquells que no l'han seguit en tota la seva carrera professional. Al llarg dels anys, ha despertat més passions que crítiques i gairebé tothom coincideix a dir que és un dels més grans cantautors de la música popular de tots els temps, en un grupet en què es podrien incloure Bob Dylan, Neil Young, Tom Waits, Lou Reed, Elvis Costello i Ray Davies. I a més, sembla que l'edat no hagi reduït gens ni mica –just complerts els seixanta– la seva matèria grisa per continuar creant discos i cançons autèntic ament commovedores i atraients des del ja llunyà 1964.

Al llarg dels anys s'han escrit moltíssims articles i biografies de Van Morrison. La seva ànima adolorida i regeneradora, les caigudes i ascensions, el rebuig del negoci i l'admiració per la música, el seu pas per la vida, la seva experiència com a artista humà han estat traslladades a les lletres i, segurament, no han deixat ningú, que l'hagi escoltat a fons, insensible.

George Ivan Morrison, nascut a Belfast el 31 d'agost de 1945, té un estil que s'ha mogut entre el blues, el jazz, el soul, el rythm & blues, el country i el folk. De vegades l'han volgut qualificar de cantant de rock, però sempre ha volgut desmarcar-se d'aquesta etiqueta. Potser el fet d'haver tocat amb músics de rock i d'haver-se mogut durant el moment de lluentor del gènere ha pogut crear aquesta imatge. Van Morrison ha col·laborat amb altres llegendes de la seva època com John Lee Hooker, Ray Charles, Bob Dylan i The Band.

LA GRANDESA DE MORRISON

Potser una de les descripcions més encertades, concises i amb què molts ens hem identificat és la que va fer i publicar el periodista Carlos Boyero al diari *El Mundo* el 7 de novembre de 1997. Per als que no coneguin el fons humà de Morrison, val la pena que ens aturem a conèixer un fragment d'aquest excel·lent perfil.

Document: El text es titulava "Si hi ha amors eterns, tu ets el meu", i començava així: "Canta, xiuxiueja, gemega, rugeix, monologa amb la seva ànima, vomita sentiments amb inconfusible intensitat, entra en èxtasi i t'hi fa participar, és carnal i líric, la seva expressió a l'escenari és malcarada o impenetrable. No necessita afalagar el públic insultantment conscient de la seva grandesa, i si s'empipa amb els seus ximples crits l'art que ens està regalant, envia els espectadors a prendre pel cul i talla el seu recital sense donar explicacions. Des de fa trenta-cinc anys la seva música i la seva veu posen bàlsam a les nostres ferides més profundes. Ideal per sentir-lo en dies de boira, plujosos o lluminosos, per ajudar-te a passar la nit, per expressar la teva alegria davant la plenitud amorosa i també davant la desolació de la pèrdua. Es complementa fraternalment amb l'alcohol solitari, malenconiós i amarg, però igualment pot fer-te tocar el cel amb les bones copes que prens amb gent estimada. Té *feeling*, estirp, passió, rectitud, ritme i ànima. Provoca somnis i records, ganes de viure, de morir i de sobreviure. És sensual, dur i romàntic fins a extrems que freguen el deliri. És el rei Van Morrison, el tipus que ha traduït millor en música el que tants altres sentim,

FOTO: GETTY

Els seus orígens expliquen les seves arrels musicals: la mare cantava jazz i el pare era fan de la música americana

desitgem, somiem, enyorem, vivim o malvivim en el transcurs del temps. Les nostres entranyes, les nostres sensacions més íntimes [...]". Igual que té els seus amants, Morrison té els seus detractors. Els més crítics reiteren que el cantautor continua explotant el mateix model de sempre, que la innovació s'ha quedat enrere, segurament en el seu excel·lent *Astral Weeks* (1968), i que després ha fet un tipus de cançó de cantautor poc suculenta. Potser aquests crítics no han entrat en el substrat que sosté el treball i l'èxit de l'irlandès. Si aquesta figura ha aconseguit arribar a ser una llegenda és perquè les seves lletres contenen, reflecteixen, destaquen els nostres sentiments, tal com deia Bollero a la seva ressenya. Que es repeteix? I què? Algú ho ha de fer en aquest temps de consum i productes musicals prefabricats.

Arrels: Els orígens de Van Morrison mostren fins on s'introdueixen les seves arrels musicals. Fill d'una mare que cantava jazz i d'un pare treballador a les drassanes de Belfast que estimava i col·leccionava música americana –diuen que una de les col·leccions més importants d'Irlanda–,

FOTO: COVER

EL LICEU, QUIN LUXE!

El Gran Teatre del Liceu, creat el 1847, és el cor de la lírica de la societat catalana. El 7 d'octubre de 1999 va tornar obrir les seves portes –després de l'incendi– amb una capacitat per a 2.292 espectadors. Potser aquesta tornada a la vida va fer pensar als seus responsables que caldria obrir la sala a altres conceptes musicals més populars.

MODERNETS I FLAMENCS La islandesa i avantguardista Björk va encetar aquest camí. Amb una mixtura de pop, rock i electrònica, va actuar al Liceu el 5 de novembre del 2001 en una vetllada irrepetible de preus desorbitats. Amb una orquestra de cinquanta-quatre músics, un cor groenlandès i el duet techno Matmos, la cantant va brillar com una diva operística. El 26 de setembre del 2004, el Liceu va acollir una altra proposta popular, propera al flamenc. Bebo Valdés i Diego el Cigala van presentar *Lágrimas negras*.

UNA BONA PENSADA És conegut que l'artista irlandès és amant d'arrodonir les seves actuacions en espais íntims i càlids, i sens dubte el Liceu ho serà. La idea de portar Morrison al Gran Teatre va ser del promotor Gamerco. L'artista va acceptar ràpidament. Als anteriors concerts a Barcelona havia actuat al Sant Jordi, a la Ciutadella, al Poble Espanyol, al Pavelló Vall d'Hebron i al Palau.

SENSE VANITAT Per a un músic de la talla de l'irlandès, actuar en un lloc com el Liceu ha de ser una experiència que sobrepassa la sensació d'humanitat. Segurament, la vanitat i la grandesa d'un artista d'alt nivell es veuen així recompensades, però en una persona com ell, que fuig de la fama, que camina en contra del món discogràfic i que amaga la seva intimitat de manera extrema, potser es podria considerar una contradicció. No obstant, també s'ha de pensar que per a Morrison aquesta és una excel·lent oportunitat per fer sonar a la perfecció el seu cultivat instrument vocal i assimilar-lo al dels grans tenors de l'elit.

'Astral Weeks', tot i no ser un èxit de vendes, s'ha considerat un disc de llegenda

Morrison va escoltar des de petit Leadbelly, Muddy Waters, Mahalia Jackson, Jimmy Rodgers i Woody Guthrie, per assenyalar-ne alguns. Ja de molt jove va començar a tocar el saxo i la guitarra i va formar part d'algunes bandes que tocaven *skiffle*, el precursor del rock'n'roll al Regne Unit. Va formar part de grups com ara The Javelins, Denni Sands o Monarchs i, el 1964, va donar vida, juntament amb quatre companys, als Them, per tocar rythm & blues. El grup va firmar amb Decca i va gravar dos discos d'èxit i qualitat: *Them* i *Them Again*. Fins al 1966, que es van separar, cançons com "Gloria", "Mystic Eyes" i "Here Comes the Night" van sortir a les llistes angleses i americanes.

El començament: El 1967, després d'aquesta experiència Morrison viatja a Nova York i Bert Berns, productor i compositor, que havia escrit "Here Comes the Night", li produeix vuit cançons, entre les quals hi havia "Brown Eyed Girl", que es va incorporar a l'àlbum *Blowin' Your Mind!* (1967). Aquest disc, segons diuen els seus biògrafs, no va tenir l'aprovació de l'artista. Abaixant el cap, el músic va tornar a enregistrar altres cançons que Berns va reunir en un estrany disc titulat *The Best of Van Morrison* (1967).

La llegenda: És el 1968 quan firma amb Warner Brothers i grava *Astral Weeks* (1968) que va esdevenir un dels deu millors discos de la història segons la crítica contemporània, tot i que a la seva època no va tenir gaire èxit a les llistes de vendes. Amb la mateixa discogràfica enregistra el 1970 una altra joia, *Moondance*. Som a l'època en què molts grups musicals es superaven contínuament disc rere disc, millorant l'anterior i obrint nous camins a la creativitat. Aquest disc va assolir la xifra d'un milió de còpies venudes, un fet no gaire freqüent en Morrison.

Amb les portes obertes i el reconeixement de crítica i públic, l'irlandès no va aturar la seva producció. Any rere any donava sortida a la seva vena creadora. *Tupelo Honey* (1971), *Saint Dominic's Preview* (1972), *Hard Nose the Highway* (1973), *Veedon Fleece* (1974) i *Wavelength* (1978) són alguns dels treballs més destacats dels agredolços anys setanta.

Contemporani: La dècada dels 80 s'enceta amb una tornada a les seves arrels i amb una mirada o reflexió més religiosa a *Beautiful Vision* (1982) i *Inarticulate Speech of the Heart* (1983). Pocs anys després, el 1987, rep la col·laboració de The Chieftains en el tradicional *Irish Heartbeat* i la de Cliff Richard a *Avalon Sunset* (1989), en què destaca la balada "Have I Told You Lately (That I Love You)". I el 1990 *The Best of Van Morrison* obté diferents discos d'or i el reconsagra internacionalment.

El creador continua fent discos de manera continuada i el 1997 dóna vida a *The Healing Game*, amb el qual torna a vendre un munt de còpies. Una recopilació de temes inèdits, *The Philosopher's Stone* (1988), el sorprenent i *bluesy Back on Top* (1999), *The Skiffle Sessions: Live in Belfast 1998* (2000), els més recents *Down the Road* (2002) i *What's Wrong With This Picture* (2003) i *Magic Time* són els últims títols publicats per aquest narrador i pintor de sentiments sonors.

FOTO: CORDON PRESS

Sigui com sigui, cal reconèixer que Van Morrison és dels pocs que continua creant obres que arriben al fons de l'ànima. En els temps que corren és bo que algú doni veu a aquelles qüestions que el negoci, la indústria, la globalització i tants altres elements tracten de deixar en un segon pla. Una persona com Van Morrison, amb sensibilitat i també amb rudesa, és necessària per viure i prendre's la vida amb més seny.

la fitxa

VAN MORRISON DV. 23 I DS. 24/9. ***GRAN TEATRE DEL LICEU*** LA RAMBLA, 51-59. BCN. ☎ 93 485 99 00. ⏲ DV., A LES 21 H. DS., A LES 20 H. ENTRADES: SERVICAIXA, HALCON VIAJES I *WWW.GAMERCO.COM*. € DE 24 A 100 EUROS.